AUTHOR:

LOWINSKI, ANTON

TITLE:

DIVERBII AESCHYLI...

PLACE:

KONITZ

DATE:

1862

Master Negative #
91-80249-24

COLUMBIA UNIVERSITY LIBRARIES
PRESERVATION DEPARTMENT

BIBLIOGRAPHIC MICROFORM TARGET

Original Material as Filmed - Existing Bibliographic Record

Lowiński, Anton,
...Diverbii Aeschyli secundum rationem antitheticam emendati specimen, scripsit Antonius Lowiński. Konitz, Hemmel, 1862.
20 p. 24 cm.

Jahresbericht über des K. Karholische gymnasium in Konitz.

Restrictions on Use:

TECHNICAL MICROFORM DATA

FILM SIZE: 35mm
REDUCTION RATIO: 13x2A
IMAGE PLACEMENT: IA (IIA) IB IIB
DATE FILMED: 9/19
INITIALS BJ
FILMED BY: RESEARCH PUBLICATIONS, INC WOODBRIDGE, CT

AIIM

Association for Information and Image Management

1100 Wayne Avenue, Suite 1100
Silver Spring, Maryland 20910

301/587-8202

Centimeter

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 mm

1 2 3 4 5

Inches

1.0 1.1 1.25 1.4 1.6 1.8 2.0 2.2 2.5 2.8 3.2 3.6 4.0 4.5 5.0 5.6 6.3 7.1 8.0

MANUFACTURED TO AIIM STANDARDS
BY APPLIED IMAGE, INC.

XLI.

Jahresbericht

über das

Königliche Katholische Gymnasium in Konitz

vom Schuljahre 1861—1862,

mit welchem

zu der öffentlichen Prüfung am 14. August und zu den Schlussfeierlichkeiten am 15. August 1862

ergebenst einladet

der Direktor des Gymnasiums

Dr. Anton Goebel.

Inhalt: 1) Diverbii Aeschylei secundum rationem antitheticam emendati specimen. Scripsit Antonius Łowiński.
2) Schulnachrichten vom Direktor.

KONITZ 1862.

Buchdruckerei von Hemmel, vormals Harich.
(G. Kuhlmey.)

DIVERBII AESCHYLEI

SECUNDUM

RATIONEM ANTITHETICAM EMENDATI

SPECIMEN.

Scripsit

Antonius Łowiński.

Diverbium Aeschyli ad similitudinem canticorum secundum rationem antitheticam compositum esse ingeniosa Henrici Weilii sententia est. quam nuper criticus ille annal. philol. a Fleckeiseno edit. vol. LXXIX p. 721 proposuit*) postquam vir clarissimus Fridericus Ritschelius paulo ante eorundem annal. philol. vol. LXXVII p. 761 luculento sane exemplo demonstraverat quanta esset Aeschyli in componendo limandoque diverbio ars. nobilissimi enim diverbii quod est in Septem adversus Thebas inter nuntium ac regem (v. 356—658) egregie probavit ille criticorum princeps eam esse compositionem ut quae de singulis septem ducibus Argivis coram rege pleno ore narret nuntius, cum eis plane congruat eorum numerus versuum quos nuntio quidem respondens et tamquam pondus ponderi addens de singulis ducibus Thebanis ipse proferat Eteocles. ab hoc igitur insigni exemplo profectus ut videtur Weilius reconditiorem suam compositionis antitheticae legem invenit eamque per omnes Aeschyli sermones obtinere opinatus est. ‚nam sermones (inquit ille in praef. ad Choeph. p. V) si ita distinxeris ut rerum et sententiarum divisione personarum vicibus loquendi pausis a poëta ipso distincti sunt, periodos invenies ad canticorum strophas et responsione et implicatione prope accedentes. referuntur enim versuum numeri pares paribus, unde existunt periodorum paria modo iuxta posita modo alterno modo inverso ordine se excipientia — sed periodi longiores quum non facile auribus percipiantur sicut strophae lyricae et oratoriae periodi, membris sive articulis distinguuntur numero versuum non ita magno comprehensis et periodorum antitheticarum ea est lex ut eadem membra habeant aut eodem aut inverso ordine disposita.‘ qua quidem lege utrum recte omnem sermonem Aeschyleum teneri voluerit Weilius an artioribus quibusdam finibus compositio antithetica circumscribenda sit, valde difficile esse ad diiudicandum Henrico Keckio nostro nuper visum est eorundem annal. philol. vol. LXXXI

*) Copiosius ἕρμαιον suum enarravit Weilius libello Parisiis nuper edito: *de la composition symétrique du dialogue dans les tragédies d'Eschyle*, in fabulis vero Aeschyleis nuper a se editis systematum periodorumque divisiones quas fecit ‚litteris majusculis rectis et leviter inclinatis‘ notavit atque ipsas sermonum ad rationem antitheticam revocatorum formulas in conspectu numerorum adiecit.

p. 843: illud autem nescio an prudenter idem monuerit cavendum esse ne vivam vigentemque Aeschyli poësin nimis exiliter ad calculos vocando misere dilaceremus artisque Aeschyleae magnificentiam in meri artificii ieiunitatem vertamus. nihilominus tamen eundem Weilium lege compositionis antitheticae inventa bene meruisse de recte aestimando sermone Aeschyleo ne Keckius quidem negavit. inprimis autem inventum illud ad cognoscendam singularem peculiaremque Aeschyli artem et elegantiam qua in componendis sermonibus alternis sive diverbiis usus est nimium quantum valet. in his enim compositio antithetica extra omnem dubitationem posita est. quam si pridem novissent critici, aliquanto sane emendatiorem nunc haberemus Aeschylum. namque perspecta compositione versuum antithetica etiam arti criticae novum subsidium parari nemo est quin intellegat. nec fugit Weilium qui recte haec monet p. XIII l. c.: ,multi sunt apud Aeschylum versus quos viri docti in interpolationis suspicionem vocarunt, alios excidisse alios traiectos esse statuerunt neque tamen quae sibi ipsi persuaserunt, etiam aliis probarunt sed paucis exceptis quae satis certa videbantur, plerumque in diversa editores abierunt. nunc demum parato novo instrumento diiudicari potest quae in hoc genere bonae quae inconsultae coniecturae prolatae sint, tum vero nova indagare licet quae criticorum sagacitatem fugerunt.' quae quam vere dicta sint quantumque emendatio Aeschyli in alternis praesertim sermonibus ex recta compositionis antitheticae aestimatione pendeat, vix alio ad persuadendum aptiore exemplo demonstrari posse arbitror quam ipso illo quod initio commemoravi Septem adversus Thebas fabulae diverbio: cuius quidem diverbii eam particulam nunc mihi sumpsi tractandam de qua emendanda etiam post Godofredi Hermanni recentissimorumque criticorum curas non male mereri mihi posse videbar, versus dico **449—606** qui narrationem nuntii de Amphiarao vate et responsum Eteoclis complectuntur.

Ac primum quidem textum horum versuum exhibebo secundum editionem Hermannianam responsumque Eteoclis ex adverso ponam narrationi nuntii ut externa saltem compositionis antitheticae species oculis cerni ob omnibus possit.

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἕκτον λέγοιμ' ἂν ἄνδρα σωφρονέστατον
ἀλκήν τ' ἄριστον, μάντιν, Ἀμφιάρεω βίαν·
Ὁμολωῒσιν δὲ πρὸς πύλαις τεταγμένος·
κακοῖσι βάζει πολλὰ Τυδέως βίαν,
τὸν ἀνδροφόντην, τὸν πόλεως ταράκτορα,
[μέγιστον Ἄργει τῶν κακῶν διδάσκαλον,]
Ἐρινύος κλητῆρα, πρόσπολον φόνου,
κακῶν τ' Ἀδράστῳ τῶνδε βουλευτήριον·
καὶ τὸν σὸν αὖθις ἐς πατρὸς μοῖραν κάσιν,

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

φεῦ τοῦ ξυναλλάσσοντος ὄρνιθος βροτοῖς
δίκαιον ἄνδρα τοῖσι δυσσεβεστάτοις.
ἐν παντὶ πράγει δ' ἔσθ' ὁμιλίας κακῆς
κάκιον οὐδέν, καρπὸς οὐ κομιστέος.
[ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται·]
ἢ γὰρ ξυνεισβὰς πλοῖον εὐσεβὴς ἀνὴρ
ναύταισι θερμοῖς καὶ πανουργίᾳ τινὶ
ὄλωλεν ἀνδρῶν σὺν θεοπτύστῳ γένει,
ἢ ξὺν πολίταις ἀνδράσιν, δίκαιος ὤν,

ἐξυπτιάζων ὄμμα, Πολυνείκους βίαν,
δυσεκτέλευτον τοὔνομ' ἐνδατούμενος,
καλεῖ. λέγει δὲ τοῦτ' ἔπος διὰ στόμα·
ἦ τοῖον ἔργον καὶ θεοῖσι προσφιλές,
καλόν τ' ἀκοῦσαι καὶ λέγειν μεθυστέροις,
πόλιν πατρῴαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
πορθεῖν, στράτευμ' ἐπακτὸν ἐμβεβληκότα.
μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;
πατρίς τε γαῖα, σῆς ὑπὸ σπουδῆς δορὶ
ἁλοῦσα, πῶς σοι ξύμμαχος γενήσεται;
ἔγωγε μὲν δὴ τήνδε πιανῶ χθόνα,
μάντις κεκευθὼς πολεμίας ὑπὸ χθονός.
μαχώμεθ'· οὐκ ἄτιμον ἐλπίζω μόρον.
τοιαῦθ' ὁ μάντις ἀσπίδ' εὔκυκλον νέμων
πάγχαλκον ηὔδα· σῆμα δ' οὐκ ἐπῆν κύκλῳ.
οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει,
βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος,
ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα.
τούτῳ σοφούς τε κἀγαθοὺς ἀντηρέτας
πέμπειν ἐπαινῶ· δεινὸς ὃς θεοὺς σέβει.

ἐχθροξένοις τε καὶ θεῶν ἀμνήμοσιν,
ταὐτοῦ κυρήσας ἐνδίκως ἀγρεύματος,
πληγεὶς θεοῦ μάστιγι παγκοίνῳ 'δάμη.
οὗτος δ' ὁ μάντις, υἱὸν Οἰκλέους λέγω,
σώφρων, δίκαιος, ἀγαθός, εὐσεβὴς ἀνήρ,
μέγας προφήτης, ἀνοσίοισι συμμιγεὶς
θρασυστόμοισιν ἀνδράσιν φρενῶν βίᾳ,
τείνουσι πομπὴν τὴν μακρὰν πάλιν μολεῖν,
Διὸς θέλοντος ξυγκαθελκυσθήσεται.
δοκῶ μὲν οὖν σφε μηδὲ προσβαλεῖν πύλαις,
οὐχ ὡς ἄθυμος, οὐδὲ λήματος κάκῃ,
ἀλλ' οἶδεν, ὥς σφε χρὴ τελευτῆσαι μάχῃ,
εἰ καρπὸς ἔσται θεσφάτοισι Λοξίου.
φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια.
ὅμως δ' ἐπ' αὐτῷ φῶτα, Λασθένους βίαν,
ἐχθρόξενον πυλωρὸν ἀντιτάξομεν,
γέροντα τὸν νοῦν, σάρκα δ' ἡβῶσαν φύει,
ποδῶκες ὄμμα, χεῖρα δ' οὐ βραδύνεται
παρ' ἀσπίδος γυμνωθὲν ἁρπάσαι δόρυ.
θεοῦ δὲ δῶρόν ἐστιν εὐτυχεῖν βροτούς.

Vides utrumque sermonem unum cum altero plane congruere et eundem utrimque esse XXIX versuum numerum. at vero tralaticiam hanc sermonum consensionem quam ne Hermannianus quidem textus uncis incluso in utroque sermone uno versiculo sustulit, omnino sibi delendam esse putavit Ritschelius. qui quidem severam quandam artis suae disciplinam secutus eam ipsam sermonum aequabilitatem quam toto hoc diverbio quaerebat, hoc certe sermonum pari quantumvis librorum memoria contestatam tamen propter alias quasdam dubitationes respuit inque novum prorsus ordinem utrumque sermonem redegit partim expunctis aliquot versibus partim suopte ingenio afflictis partim traiectis. sed fortasse nimia hoc in genere fuit illius severitas dubitationesque magis speciosae quam verae? quod utinam demonstrare possem probabiliter: sic enim gravissimo codicum ipsorum testimonio et ars Aeschylea et ipsum Ritschelii inventum in luce poneretur clarissima. et primum quidem vix casui tribui posse videtur quod tralaticius versuum numerus utrubique idem est. huc accedit id quod etiam maiorem persuadendi vim habet singularum periodorum consensus. sermonis enim nuntii quum haec formula sit: **2. 10. 10. 7**, eandem apparet esse etiam Eteoclis responsi: ita tamen ut aliquid sane dubitationis iniciat qui est in responso Eteoclis v. **600** *φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια*. qui quidem si cum eis qui praecedunt versibus ut vulgo fit iungitur, huius

certe periodi aequabilitas utpote X versuum numerum excedentis pessumdatur. at enim eundem versum ipse Ritschelius docuit neque ad Apollinem de quo proximo versu (599) sermo est nec magis ad Amphiaraum de quo paulo ante sermo erat, ullo modo referri posse. quid igitur fiet versiculo illo? traiciendum quidem et post v. 605 inserendum putavit Ritschelius idque probavit Keckius, sed vereor ne non recte: vividam enim Lasthenis viri manu fortissimi imaginem quam proponit Eteocles nemo non sentit valde infringi tali scilicet additamento: *φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια.* quae ne cum eo quidem qui sequitur versu *θεοῦ δὲ δῶρόν ἐστιν εὐτυχεῖν βροτούς* quo responsum Eteoclis finitur, commode si quid video cohaerent, quum *εὐτυχεῖν* rectissime dictum de animi corporisque dotibus quibus excellebat Lasthenes, vix quadrare videatur in *σιγᾶν* et *λέγειν τὰ καίρια* notionem. itaque versum loco non movendum et sic potius scribendum existimo: *φιλῶ δὲ σιγᾶν κτλ.* quae de semet ipso dicit Eteocles quibuscum comparare possis quae sunt initio fabulae *χρὴ λέγειν τὰ καίρια κτλ.* nunc demum singuli versus bene concinunt: nam et *δοκῶ μέν* dictioni v. 596 apte respondet *φιλῶ δέ* nec obscura *ὅμως* particulae v. 601 significatio. hoc enim dicit Eteocles: quamquam verum profecto sit quod ipse Apollinis oraculi auctoritate fretus modo asseveraverit Amphiaraum vitam pugna amissurum neque omnino portas urbis aggressurum, tamen sese ei opponere velle Lasthenem suum tamquam *πυλωρόν*. vides ad tuendam compositionem antitheticam ne traiectione quidem illius versiculi opus esse, quam tamen suasit Ritschelius etsi ille de singularum periodorum responsione quam nos quaerimus tum quidem minime cogitabat. Keckius autem qui p. 830 tricenorum versuum numerum valde commendabat, adeo sibi non constitit ut p. 838 rationum a se allatarum prorsus oblitus eam quam supra attuli 2. 10. 10. 7 formulam probaret captus quidem ni fallor ipsius formulae elegantia ac probabilitate. quam quidem probabilitatem etiam articulorum consensione augere possis: binae enim periodi longiores secundum hanc formulam 6,4 . 4,6 = 6,4 . 6,4 compositae videntur, dummodo tam artificiosae et contortae sermonum implicationi data opera poëtam indulsisse concesseris. ecquis igitur in hac summa singularum etiam partium aequabilitate atque consensione de turbato versuum ordine cogitabit? et tamen cogitasse aliumque ordinem commendasse constat Ritschelium summum criticum. videamus igitur quas omnino ille de singulis versibus dubitationes moverit quibusque rationibus ductus tot interpolationes lacunas traiectiones versuum hoc sermonum pari statuerit? itaque omnes versus sive emendatione indigent sive aliam ob causam insignes sunt, iam tractare in animo est. sed hic inprimis ratio habenda compositionis antitheticae non ad externam modo quam ante significavimus sermonum speciem pertinentis sed quae in rerum ipsarum ac verborum similitudine posita sit. etenim sermonum alternorum eam esse compositionem ut dictorum argumentorumque vi atque ipsa adeo elocutione ad carminis amoebaei similitudinem prope accedant, quum omnino probabile sit tum exemplis non paucis demonstravit

Weilius. saepenumero responsio tam accurata est ut similiter atque in strophis et antistrophis lyricis vox voci sonus sono opponatur. eiusmodi est quod in fine utriusque sermonis extat v. 577 *δεινὸς ὃς θεοὺς σέβει* et v. 606 *θεοῦ δὲ δῶρον κτλ.* nec dubia ratio antithetica quae inter superlativorum formas intercedit initio quidem sermonum illorum v. 549 *σωφρονέστατον* et v. 579 *δυσσεβεστάτοις,* ut vel hanc ob causam prorsus reicienda sit Medicei scriptura *δυσσεβεστέροις* a quibusdam criticis defensa. eodem spectant haec: v. 574 *καρπούμενος* et v. 581 *καρπός — ἐκκαρπίζεται.* vox *καρπός* redit etiam v. 599. huc adde v. 577 *πέμπειν* et v. 594 *πομπήν,* v. 572 *πάγχαλκον* et v. 589 *παγκοίνῳ,* v. 576 *ἀγαθούς* et v. 591 *ἀγαθός,* v. 574 *διὰ φρενός* et v. 593 *βίᾳ φρενῶν,* fortasse etiam v. 576 *ἀντηρέτας* et v. 584 *ναύταισι,* v. 552 *Τυδέως βίαν* et v. 601 *Λασθένους βίαν,* v. 550 *μάντιν* et v. 590 *μάντις,* v. 571 *ἀσπίδα* et v. 605 *παρ' ἀσπίδος* et horum similia quae inter legendum unicuique sponte se offerunt. sed longe plurima antithetica quae item huc pertinent librariorum incuria ut videtur oblitterata critica sermonum ipsorum tractatio suppeditabit.

Primum in disceptationem veniat v. 550 *ἀλκήν τ' ἄριστον, μάντιν, Ἀμφιάρεω βίαν,* qui mihi quidem vel propter repetitionem minime Aeschyleam *Ἀμφιάρεω βίαν — Τυδέως βίαν* v. 552 — *Πολυνείκους βίαν* v. 558 admodum suspectus videtur. accedit quod in Mediceo post *ἀμφιάρεω* unius litterae evanidae rasura est et Lips. *ἀμφιάρεω* omisso *βίαν* exhibet. praeterea memoratu sane digna haec scholion Mediceum habet: *Ἀμφιάραος Οἰκλέους τοῦ Μελάμποδος τοῦ Ἀμυθάονος τοῦ Κρηθέως τοῦ Αἰόλου τοῦ Ἕλληνος τοῦ Διός, μητρὸς δὲ Ὑπερμνήστρας.* quae quo tandem spectent et cur in enarrando genere Amphiarai qui alibi simpliciter Oeclides a poëta dicitur veluti v. 590 et 363, tam copiose hoc loco versatus sit scholiasta Mediceus adeoque prorsus contra reliquorum scriptorum testimonium ipsum Iovem (non Apollinem) ut auctorem illius generis commemoraverit, frustra quaeras nisi reapse scripturam *μάντιν Ἀμφιάρεων Διός* invenisse statuas scholiastam illum in codice suo: nec sane aliter scripsisse crediderim ipsum Aeschylum quem tamen male interpretatus est scholiasta *Διός* ad nomen *Ἀμφιάρεων* referens, non ad vocem *μάντιν* ad quam referre debebat. de cuius emendationis probabilitate si quis forte addubitet, is quaeso consideret et similem locum Eumenid. v. 19 *Διὸς προφήτης κτλ.* et versum huic antitheticum 595 quo item de Amphiarao loquens Eteocles vocem *Διός* a nuntio usurpatam cum ironia repetere videtur: *Διὸς θέλοντος ξυγκαθελκυσθήσεται.*

V. 554. *μέγιστον Ἄργει τῶν κακῶν διδάσκαλον.* hunc versum uncis inclusit Hermannus tamquam factum ex v. 556 idque probavit Ritschelius, contra versum interpolatum esse negavit Keckius. sed sic ut scriptus est in libris, vix ullis eum machinis tueare. nam quot verba tot fere habet incommoda: primum *κακῶν* vox tum propter insuavem repetitionem (recurrit enim paulo post v. 556) tum ipsa per se depravationis

suspicionem movet, quum *κακῶν βουλευτήριος* ut est v. 556 recte dicatur Tydeus, *διδάσκαλος κακῶν* non item: quid enim est mala i. e. res adversas docere? praeterea etiam articulum *τῶν* merito hic displicuisse arbitror Hermanno. nec liberum a suspicione est *Ἄργει* ut male iteratum ex v. 556, ubi legitur *Ἀδράστῳ*. omninoque ambo hi versus tam inter se similes sunt ut qui de interpolatione cogitet, in temeritatis reprehensionem incurrere vix possit: tamen nequaquam hic opus esse puto obelo. pro *Ἄργει τῶν κακῶν* scripserim potius: *ἄρεως κακοῦ* ut mali belli magister sive auctor dicatur Tydeus. sed ne sic quidem emendatio absoluta videtur. nam etiam *μέγιστον* valde frigere nec ullo modo convenire *διδάσκαλον* notioni rectissime sensit Ritschelius. quamquam non persuasit Keckio ad locutionem *μέγας προφήτης* v. 592 praepostere provocanti. ergo quia vates recte ab Aeschylo dicitur m a g n u s, idcirco sic vel adeo s u m m u s appellabitur etiam magister? minime hercle. aliud epitheton ab illo prorsus diversum et quod in vocem *διδάσκαλον* melius conveniat, hic restituendum est: quod post diutinam meditationem et versus antithetici ope tandem reperi non posse aliud quam *μαστίκτορ'* esse ut totus versus tam male a librariis habitus sic in nitorem Aeschyleum restitui posse videatur: *μαστίκτορ' ἄρεως κακοῦ διδάσκαλον*. en habes nunc pro s u m m o magistro f l a g e l l a n t e m quem tamen collegam propter additamentum *ἄρεως κακοῦ* non agnosco. confirmatur haec coniectura et dicto antithetico v. 589 *πληγεὶς θεοῦ μ ά σ τ ι γ ι παγκοίνῳ 'δάμη* et usu vocis Aeschyleo quem ostendit Eumenid. v. 162 *πάρεστι μ α σ τ ί κ τ ο ρ ο ς δαΐου δαμίου βαρὺ τὸ περίβαρυ κρύος ἔχειν* quibuscum comparari potest locus huic vicinus eiusdem fabulae v. 158 *ἐμοὶ δ' ὄνειδος ἐξ ὀνειράτων μολὸν ἔτυψεν δίκαν διφρηλάτου μεσολαβεῖ κ έ ν τ ρ ῳ κτλ.* huc adde etiam Agam. v. 620 *ἄνδρας διπλῇ μ ά σ τ ι γ ι, τὴν Ἄρης φιλεῖ.* ceterum vix potuit Amphiaraus iniurias a Tydeo sibi illatas v. 364 *σαίνειν μόρον τε καὶ μάχην ἀψυχίᾳ* gravius ulcisci quam eiusmodi convicio.

V. 555. *Ἐρινύος κλητῆρα, πρόσπολον φόνου.* nuper quidem Ahrensius philologi suppl. I, p. 634 de v. 1194 Agam. *θύουσαν Ἅιδου μητέρ' κτλ.* acutissime ut solet disputans et Hesychio duce (*λείτορες ἱέρειαι*) pro *μητέρ'* palmari emendatione *λῄτορ'* substituens eandem medicinam etiam huic versui sanando adhibuit mutato *κλητῆρα* in *λῃτῆρα* eamque mutationem etiam scholiastae Medicei glossa *ἱερέα* comprobari perspexit. atqui ad Polynicem referendum esse hunc versum et post v. 558 collocandum putavit Ritschelius quem secutus est Keckius qui etiam v. 556 eodem traiecit. praeivit hoc Hermannus qui ne versum quidem 553 ab eadem traiectionis suspicione liberum esse voluit. at vero poëtam tragicum adeo peccasse contra tragicam Polynicis indolem ut eum tamquam hominem sceleratissimum *ἀνδροφόντην* et *πρόσπολον φόνου* dici ab Amphiarao passus esset, non est credendum. nec profecto talem paulo post v. 561—7 Polynicem describit Amphiaraus aut longa quae inde a v. 612 sequitur narratione

nuntius. contra fortissima illa epitheta omnia ad Tydeum referenda esse (ut alia argumenta in re tam aperta nunc mittam) etiam vocula *πολλά* v. 552 indicio est: *κακοῖσι βάζει π ο λ λ ὰ Τυδέως βίαν.*

V. 557 *καὶ τὸν σὸν αὖθις ἐς πατρὸς μοῖραν κάσιν κτλ.* perventum est ad locum difficillimum. pro *αὖθις πρόσμορον ἀδελφεόν* quod libri habent amplexus est Ritschelius Hermanni coniecturam pridem factam *αὖθις εἰς ὁμόσπορον κάσιν* cuius ne mentionem quidem nunc fieri videmus in eius editione. eadem fere via insistens Keckius *πρὸς μοραγέτην κάσιν* coniecit. sed *κάσιν* qui tenent librorum prava scriptura *ἀδελφεόν* decepti, non vident abundanter ne dicam subabsurde post *κάσιν* ipsum nomen *Πολυνείκους βίαν* sequi, velut si praeter Polynicem de alio quopiam Eteoclis fratre cogitari possit. ne multa pro voce *κάσιν* ea requiritur notio quam praeclarum scholion Mediceum praebet *τὸν ἀξιοθάνατον· ἢ τὸν σ υ μ π ρ ά κ τ ο ρ α αὐτοῦ. συμπράκτορα* autem interpretationem esse puto alius vocis Aeschyleae quam praeter Agam. v. 1475 Hesychii glossa nisi fallor ad hunc versum spectans suppeditat: *σ υ λ λ ή π τ ο ρ α· συναγωνιστήν. συνεργόν. σύμμαχον.* in quam notionem optime quadrat etiam adiectivum *πρόσμορον* quod et omnes libri testantur et scholiasta Med. agnoscit *τὸν ἀξιοθάνατον* interpretans. nec potuit sane ad Eteoclem loquens nuntius regium fratrem aptius significare quam summa observantia c o n f a t a l e m s o c i u m eum appellans. nunc videndum de altero versu *ἐξυπτιάζων ὄμμα, Πολυνείκους βίαν* quem non magis intellexisse mihi videntur critici Schuetzii coniecturam *ὄμμα* pro communi librorum scriptura *ὄνομα* certatim probantes. Schuetzius quidem *ἐξυπτιάζειν ὄμμα* interpretatus est o c u l o s r e f l e c t e r e, r e s u p i n o v u l t u s p e c t a r e, sed vellem unum dumtaxat exemplum huius significationis verbi *ἐξυπτιάζειν* cum *ὄμμα* coniuncti attulisset. quamquam ne tum quidem haec reflexorum sive retortorum oculorum commemoratio hic apta aut omnino Amphiarao conveniens esset. sed quid facerem hoc versu, semper incertus haerebam quotienscumque in eum incidi: tantum difficultatis parabat scholion Med. *ἀναπτύσσων, ἐτυμολογῶν* quod quomodo ad scripturam *ἐξυπτιάζων* accommodarem, nullo modo exputare potui. tandem vicit haec ratio qua adducor ut scholion illud praesertim quum lemmate careat suspicer non ad hunc sed ad proximum versum pertinere et partem esse scholii ibi adscripti *εἰς δύο διαιρῶν τὸ ὄνομα τοῦ Πολυνείκους, τὸ πολὺ καὶ τὸ νεῖκος.* omninoque in usurpandis scholiis Mediceis vel potius his laceris scholiorum fragmentis utcumque concinnatis hanc ipsam ob causam magna opus esse cautione existimo quod admodum pauca scholia lemmata praefixa habent. gravissimo igitur hoc impedimento (scholiastae Medicei auctoritatem dico) remoto iterum coepi cum in totum locum tum in participium *ἐξυπτιάζων* inquirere: cuius participii significationem mox intellexi non posse hoc loco aliam quam r e s u p i n a n d i i. e. i a c t a n d i esse. exemplo sit Luciani locus in cataplo c. 16 t. I, p. 639 allatus ab Hermanno qui tamen perperam *ἐξυπτιάζων ὄ μ μ α* cum reliquis criticis scripserat: *ὥστε ὑπεράνθρωπός τις ἀνὴρ καὶ τρισ-*

ὄλβιός μοι κατεφαίνετο καὶ μονονουχὶ καλλίων καὶ ὑψηλότερος ὅλῳ πήχει βασιλικῷ, ἐπαιρόμενος τῇ τύχῃ καὶ σεμνῶς προβαίνων καὶ ἑαυτὸν ἐξυπτιάζων καὶ τοὺς ἐντυγχάνοντας ἐκπλήττων. ubi scholiasta *ἐξυπτιάζων· ἀντὶ τοῦ τείνων τὸν τράχηλον καὶ τὸ στῆθος προβαλλόμενος ἅμα καὶ τοὺς ἰδίους ὤμους περισκοπούμενος, ὅ ἐστι γαυριῶν καὶ ὑπερηφάνως περιπατῶν.* atqui non Amphiaraus sese iactat sed Polynices. quamobrem pro *ἐξυπτιάζων* reponendum videtur *ἐξυπτιάζοντ'.* quid autem iactare ille credendus est? profecto nomen suum. quapropter *ὄνομα* quantumvis ab omnibus criticis repudiatum servandum, reliqua sic emendanda arbitror: *ἐξυπτιάζοντ' ὄνομα Πολυνείκους ἔχειν.* pro *ἔχειν* possis etiam *φέρειν*, sed malim tamen ut magis poëticum *κλύειν.* quod autem Polynices iactat, id ipsum ut infaustum ei exprobrat Amphiaraus proximo versu *δυσεκτέλεστον τοὔνομ' ἐνδατούμενος.* sic enim vestigia Hermanni qui *δυσεκτέλευτον* commendabat secutus scribendum esse puto pro librorum scriptura *δίς τ' ἐν τελευτῇ* quae magis grammaticum quam Aeschylum decet. vides bene nunc opponi inter se primum *ὄνομα κλύειν* et *δυσεκτέλεστον τοὔνομ'* tum participia *ἐξυπτιάζοντ'* (iactans) et *ἐνδατούμενος* (exprobrans): qua oppositione etiam repetitae contiguis versibus voci *ὄνομα* iusta excusatio paratur. sed haec et probe scio et valde doleo multum sane differre ab eis quae disputavit vir clarissimus Ritschelius: qui quidem in librorum scriptura acquiescens *δὶς ἐνδατούμενος* bifariam dispertiens interpretatus est in quo assentientem habuit Keckium. a quibus criticis etiam eo differo quod post v. 559 persuadere mihi non potui versum excidisse quem hunc in modum reconcinnavit Ritschelius: *πολυστενάκτων νεικέων ἀρχηγέτην.* infaustum Polynicis nomen uno verbo (*δυσεκτέλεστον*) hic tangi a poëta quem ceteroquin valde delectari constat curiosa nominum interpretatione, sufficiebat ne quid taedii crearet ipsa nominis etymologia quae paulo post sequitur v. **639** *ἐπωνύμῳ δὲ κάρτα, Πολυνείκει λέγω* eo quidem nuntii sermone qui ad ipsum pertinet Polynicem. hoc si recte disputavi, nova indidem commendatio accedit etiam eis coniecturis quas supra proposui *συλλήπτορα* et *κλύειν* pro *κάσιν* et *βίαν*, quas voces item cautissime hic evitasse videtur Aeschylus ne iteratis paulo post eisdem vocibus v. **613** *τὸν αὐτοῦ σοῦ κασίγνητον* et v. **622** *Πολυνείκους βίᾳ* huius quidem gravissimae narrationis vim infringeret. reliquum est ut dicatur de versu ultimo quem rectissime Keckius vitio laborare dixit propter abundantiam quae inest in vocibus *διὰ στόμα* verbo *λέγει* ieiune additis, sed vitium non sustulit parum commendabili coniectura sua *φλέγει δὲ τοῦτ' ἔπος διὰ στόμα.* manifestum enim est scripsisse Aeschylum *λέγει δὲ τοῦτ' ἔπος δῖον στόμα.* quae coniectura et locis similibus commendatur veluti frag. 184, 5 *τὸ Φοίβου θεῖον ἀψευδὲς στόμα* Prom. v. 1036 *στόμα τὸ Δῖον* et confirmatur etiam eo quod subiectum quo caret enuntiatum praecedens denuo hic ante longam quae sequitur Amphiarai orationem inculcari par est. ratio autem antithetica ut hoc quoque moneam nullibi manifestior quam in his versibus: nam praeter externam illam articulorum consensionem cui tamen cave putes nimium tribuendum esse, utrimque

habes orationem bipertitam utrimque fortissimorum epithetorum copiam. huc adde quod singulae quoque voces *ἐκ παραλλήλου* positae sunt. eiusmodi est quod ante indagavimus v. 554 *μαστίκτορ'* et v. 589 *μάστιγι*, v. 557 *συλλήπτορα* et v. 583 *ξυνεισβάς* (quo nescio an spectet etiam v. 578 *ξυναλλάσσοντος* v. 586 *ξύν* v. 592 *συμμιγείς* et v. 595 *ξυγκαθελκυσθήσεται*) tum fortasse etiam v. 558 *ἐξυπτιάζοντ'* (si quidem recte hunc locum a nobis emendatum interpretati sumus) et v. 593 *θρασυστόμοισιν*, v. 555 *φόνου* et v. 582 *θάνατον.*

V. 565 *μητρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;* de hoc et de duobus qui sequuntur versibus suspicionem nuper movit Dindorfius philologi vol. **XVI** p. **217** nimirum ad panaceam suam interpolationem confugiens. iure versum illum defenderat Ritschelius *γονῆς δὲ πηγήν κτλ.* proponens quod probavit Keckius. quamquam ipse Ritschelius retractato postea versu *τροφῆς δὲ πηγήν κτλ.* commendavit. sed neutrum quidem probabile. de sceleris a Polynice contra patriam commissi expiatione (*τίς κατασβέσει δίκη*) loqui hic Amphiaraum apertum est: *πηγήν* autem vox quum fontem sive copiam significet ut *ἀργύρου πηγή* et *κακῶν πηγή* apud eundem Aeschylum, in *μητρός* scriptura latere suspicor notionem sceleris i. e. caedis vel sanguinis effusi. nec sane difficilis optio. *αἵματος* enim quum non coëat in versum, pro *μητρός* illud amplectendum quod olim commendavi annal. philol. vol. **LXXIX**, p. **472** *κηρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;* quod vertendum: quae poena caedis (mortis) fontem exsiccabit? quibus significare vult Amphiaraus nulla poena elui posse sanguinem a Polynice profusum. sententiam vere Aeschyleam optime haec tuebuntur: v. **719** huius fabulae *τίς ἂν καθαρμοὺς πόροι; τίς ἄν σφε λούσειεν* Choeph. v. **65** *πόροι τε πάντες ἐκ μιᾶς ὁδοῦ προβαίνοντες τὸν χερομυσῆ φόνον καθαρσίοις ἔλουσαν ἂν μάταν* v. **43** eiusdem fabulae *τί γὰρ λύτρον πεσόντος αἵματος πέδοι* et v. **514** *τὰ πάντα γάρ τις ἐκχέας ἀνθ' αἵματος ἑνός, μάτην ὁ μόχθος.* Agam. v. **1427** *αἷμα ἄνιπτον* Eumen. v. **674** *δίκας κρίνοντες αἵματος χυτοῦ* et v. **744** *ἐκπέφευγεν αἵματος δίκην.* denique etiam loco antithetico comprobari coniecturam nostram facile infra apparebit.

V. **568** *ἔγωγε μὲν δὴ τήνδε πιανῶ χθόνα, | μάντις κεκευθὼς πολεμίας ὑπὸ χθονός.* in molestissima repetitione *χθόνα — χθονός* iure offendens Ritschelius coniecerat: *τόνδε πιανῶ γύην* quod quidem placuit Keckio et Dindorfio. sed quid illud *πιανῶ γύην* = pinguefaciam arvum omnino hic sibi vult? nonne Amphiarao vate indignum est? fac tamen illud exprimere voluisse Amphiaraum: cur addit *μάντις κεκευθώς?* num quia arvum non fit pingue nisi vate sepulto? recte igitur Hermannus: ‚*πιανῶ* non videtur de corpore putrefacto intelligendum esse sed significare superbam reddam' nec multum discrepat ab hac significatione Hesychii glossa *πιῆναι· ὠφελῆσαι, αὐξῆσαι.* itaque scripserim. .....*τήνδε πιανῶ πόλιν.* unde etiam origo depravationis fit aperta: nimirum librarius quum *πιανῶ πόλιν* in archetypo invenisset et de vulgari

tantum verbi *πιαίνειν* significatione pinguefaciendi cogitaret, pro *πόλιν* ad qualemcumque sententiam efficiendam ex proximo versu ascivit *χθόνα*. eandem depravationem factam esse videmus eiusdem fabulae v. 990 ubi pro *πόλεως* librarius cod. Cantabr. I fortasse oculis aberrans item ex proximo versu *χθονός* intulit. quem errorem eo procliviorem fuisse patet quum vocem *πόλις* etiam latiore significatione de tota regione usurpari et Hesychii glossa *πόλιν· τὴν χώραν* quae ad Stesichorum fr. 90 refertur et aliorum scriptorum usu constet. sic Aeschylus ipse ut unum tantum exemplum afferam Eumenid. v. 80 *περιρρύτας πόλεις* insulas dixit. nec difficile est quam temptavimus coniecturam tutari dicto antithetico: quam enim urbem superbam sese facturum esse gloriatur Amphiaraus, ex ea illum deiectum iri cum irrisione respondet Eteocles v. 594 *τὴν μακρὰν πόλιν μολεῖν, Διὸς θέλοντος ξυγκαθελκυσθήσεται.* sic enim scribendum esse ibi non *πάλιν* postea demonstrabimus.

V. 571 *τοιαῦθ' ὁ μάντις ἀσπίδ' εὔκυκλον νέμων | πάγχαλκον ηὔδα· σῆμα δ' οὐκ ἐπῆν κύκλῳ.* haec vulgata scriptura qualem exhibuit Hermannus non unam ab causam improbanda est: primum vix ferri potest *εὔκυκλον* et *κύκλῳ* repetitio tum omnino valde hic languet *εὔκυκλον* epitheton quum statim sequatur multo nervosius *πάγχαλκον*. accedit quod secunda demum manus cod. Med. in margine *γρ εὔκυκλον νέμων* adscripsit, contra prima manus *εὔκηλον ἔχων* habet: unde criticus nescio quis *εὐκήλως ἔχων* coniecit quod tantopere placuit Ritschelio. at vero longe aliter recuperandam esse manum poëtae clamat locus huic antitheticus v. 604 ... *χεῖρα δ' οὐ βραδύνεται | παρ' ἀσπίδος γυμνωθὲν ἁρπάσαι δόρυ.* ex quo sequitur simile quid etiam de Amphiarao dictum fuisse, qui quia vates est, profecto non debet idcirco lentus aut ignavus esse, de quo recte nuntius v. 573 *οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει.* quid multa? in *εὔκυκλον* delitescere puto vocem Aeschyleam *εὐτύκων* cuius quae sit significatio, non potest esse dubium v. 134 huius fabulae *τόξον εὐτυκάζον* et has Hesychii glossas reputanti: *εὐτυκάζον· εὔτυκον ἔχε. ἕτοιμον* quae glossa ad eum ipsum quem modo attuli Aeschyli locum spectat. tum *εὐτυκές· εὐεργές. εὐχερές. εὐποίητον. ῥᾴδιον. εὐτυκῶς· ῥᾳδίως καὶ τὰ ὅμοια. εὐτυκίσων· εὐτυκῆ ποιήσων.* his addendum *εὔτυκος* adiectivum quo aliquotiens usus est etiam Aeschylus. scriptura autem *εὔκηλον ἔχων* interpretatio esse videtur vocis *εὐτύκων*. nam et *εὔκηλον* et *ἕκηλον*, pro quo facile quis *εὔκολον* ex Hesychii glossa *εὔκολος· εὐχερής* huc asciscere possit, proprie quidem significare quiete, per otium, sed transire etiam in significationem nulla vi interpellante, continuo, bono animo multi Homeri Hesiodi Pindarique loci demonstrant. sed quid nunc fiet scriptura *νέμων*? pro *νέμων* scriptum est in Mosc. I. *νωμῶν*, in Paris. K. *νόμον* alteri syllabae *ω* supra adscripto. in quibus discrepantiis nescio an pristini nitoris Aeschylei vestigium appareat: *ἀσπίδ' εὐτύκων | νομὸν πάγχαλκον ηὔδα. νομὸν πάγχαλκον* appositionis loco voci *ἀσπίδα* hic additur ad immensam magnitudinem clipei qui adeo totus ex aere est

significandam. habes imaginem audacissimam quidem sed quae non abhorreat a dictione Aeschyli qui alio loco clipeum etiam cum area comparaverit v. 470 eiusdem fabulae *ἅλω δὲ πολλήν, ἀσπίδος κύκλον λέγω.* verumtamen de translata huius vocis significatione ne quid celem parum mihi constat: nam praeter Homericum *ἐπέων πολὺς νομὸς ἔνθα καὶ ἔνθα* Il. XX, 249 quod imitatus est Hesiodus op. 401, nihil sane compertum habeo. sed alteri quoque versui parva ni fallor labecula adhaesit: ambiguum enim certe est *κύκλῳ* quod quum ante de clipeo sermo fuerit, iure ambigas utrum circumcirca sonet an clipeum ipsum significet: quam ambiguitatem ab Aeschylo et quovis alio bono scriptore alienam removere facile possis vel tali coniectura *σῆμα δ' οὐκ ἐπῆν πέριξ.* quam quidem coniecturam etiam Hesychii glossa *πέριξ· κύκλῳ* commendat.

Pertractato nuntii sermone accedamus nunc ad responsum Eteoclis, cuius et interpretationem et emendationem haud mediocriter adiutum iri confido ratione antithetica quam intercedere inter utrumque sermonem multifariam iam experti sumus: sed pluribus etiam locis eam haec ipsa disputatio indagabit. sic statim ab initio responsi Eteoclii praeter manifestam superlativorum *σωφρονέστατον* et *δυσσεβεστάτοις* responsionem etiam ominis commemoratio v. 578 (*ὄρνιθος*) quum de vate modo narraverit nuntius aptissima est. reliqua antithetica singillatim persequar.

V. 580 *ἐν παντὶ πράγει δ' ἔσθ' ὁμιλίας κακῆς | κάκιον οὐδέν, καρπὸς οὐ κομιστέος. | ἄτης ἄρουρα θάνατον ἐκκαρπίζεται.* ultimum versum pro interpolato habuerunt Porsonus Hermannus Dindorfius, nemo autem fastidiosius de eo iudicavit quam Ritschelius. versum ab omnibus damnatum defendere ausus est Keckius talem eius speciem commendans: *καρπὸς οὐ κομιστέος | ἄτης ἀρούρας θάνατος ἐκκαρπίζεται.* sed haec aures offendunt propter molestissimam ς litterae iterationem. praeterea dubitationem movet passiva verbi *ἐκκαρπίζεσθαι* significatio: quod verbum media tantum significatione usurpatur afferturque ab antiatticista in Bekkeri anecd. p. 104, 5 *καρπίσασθαι ἀντὶ τοῦ καρπώσασθαι:* quem si verum est illud tamquam ab Atticis non repudiatum commemorasse quae Hermanni opinio fuit, totum locum lenissima mutatione sic scripserim: *καρπὸς οὐ κομιστέος | ἄτης ἄρουραν θάνατος ἐκκαρπίζεται. ἐκκαρπίζεσθαι ἄρουραν* est fructum percipere ex agro vel ut paulo accuratius dicam exhaurire agrum fructibus percipiendis. hoc enim dicit Eteocles: mortem tamquam malum fructum quasi luxuriari in fatali agro imagine prorsus Aeschylea quam similis locus illustrat Pers. v. 823 *ὕβρις γὰρ ἐξανθοῦσ' ἐκάρπωσε στάχυν ἄτης, ὅθεν πάγκλαυτον ἐξαμᾷ θέρος.* nunc vide modo quam accurate et concinne haec sententia sententiae antitheticae *κηρός τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη* etiam in singulis vocibus (*ἄτης ἄρουραν = κηρὸς πηγήν, ἐκκαρπίζεται = κατασβέσει*) respondeat. simul autem aliud dictum quod memoraverat nuntius v. 574 *βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος, | ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα* perstringere Eteoclem hac sententia vel verbum *καρπούμενος* indicio est.

V. 583 *ἢ γὰρ ξυνεισβὰς πλοῖον εὐσεβὴς ἀνὴρ | ναύταισι θερμοῖς καὶ πανουργίᾳ τινὶ | ὄλωλεν ἀνδρῶν σὺν θεοπτύστῳ γένει, | ἢ ξὺν κτλ.* Ritschelius duplicem scilicet comparationem *ἢ—ἢ* respuens pro *ἢ γὰρ* scripsit *ἦ γάρ* et quod maius est tres versus 585. 586. 587 in interpolationis suspicionem vocavit, sed detrimentum hoc quodammodo resarcire cupiens post v. 584 lacunam statuit quam sic explendam censuit: ..... *πανουργίᾳ τινὶ* [*προσσχοῦσι τὸν νοῦν ἐν φρενῶν δυσβουλίαις*]: contra Ritschelium tres versus illos fortissime defendit Keckius de *ἦ γὰρ* assentiens nec minus de lacuna quam tamen hunc in modum explevit: ..... *πανουργίᾳ τινὶ* [*χεῖρας μιανθεῖσ' ἐν θεῶν ἱδρύμασιν*]. neuter igitur verum vidit: nam simplicem profecto patet comparationem esse non duplicem et *ἢ—ἢ* poni in hac comparatione pro *ὥσπερ—οὕτως*. comparatur autem homo pius qui naufragio una cum sceleratissimis nautis occidit, cum homine iusto qui in expugnanda urbe una cum impiis civibus perit. ille homo iustus (v. 586 *δίκαιος ὢν*) ipse est Amphiaraus, cives vero inhospitales et deorum immemores (v. 587 *ἐχθροξένοις τε καὶ θεῶν ἀμνήμοσι*) num possunt esse alii quam Argivi? horum tamen quaedam gravibus sane vitiis inquinata esse sagacissime perspexit Ritschelius veluti in priore parte comparationis nequaquam posse iungi *καί* particula concretum *ναύταισι θερμοῖς* cum abstracto *πανουργίᾳ τινί*. ad tollendum vero vitium num omnino necessaria est lacuna qualem vel Ritschelius vel Keckius indagasse sibi visi sunt? nonne multo lenior medicina praesto est quam huic loco adhibuit Dindorfius *ναύταισι θερμοῖς καὶ πανουργίας πλέῳς*? at vero ex *πλέῳς* per errorem factum esse *τινί* vix probabile videtur. deinde ne *θερμοῖς* quidem a poëta scriptum arbitror: nautae enim fervidi mirum quantum hic frigent, ubi fortissima potius epitheta requirit locus antitheticus (v. 553—557). itaque corrigo *ναύταισι θούροις* quod nescio an dictum sit ad similitudinem v. 42 *ἄνδρες γὰρ ἑπτὰ θούριοι λοχαγέται*, qua quidem similitudine optime quae hic instituitur cum nautis comparatio illustratur iam apte praeparata a nuntio voce *ἀντηρέτας*. ex prava autem librorum scriptura *πανουργίᾳ τινί* item nervosum quoddam nautarum epitheton eruendum esse conicio fortasse tale: *πανουργίας τύποις*. omnis nequitiae quasi exemplaria dici hic nautarum *θεόπτυστον γένος* (v. 585) non est mirum. sed videant de hoc loco acutiores. interim pravae scripturae *τινί* pro *τύποις* originem inde repetam quod *πανουργίᾳ τινί* primum explicationis causa ad dictionem *πανουργίας τύποις* adscriptum post in textum ut fit irrepsit. quod si cui minus probabile videtur, nihil reliquum est nisi ut ultimas versus litteras postquam in archetypo evanuissent, suspicemur male a librariis suppletas esse. sed ne altera quidem comparationis pars prorsus expers vitii mansit recteque Ritschelius v. 588 et *ἐνδίκως* quod Hermannus deteriores aliquot libros secutus reposuit, alienum esse ab hoc loco contendit nec magis huc quadrare Medicei scripturam *ἐκδίκως* quam Hermannus quoque reprobaverat non deorum iustitiam vituperare velle Eteoclem monens sed de tristi necessitate quae insontem addat scelestis conqueri. *ἐκδίκοις* vero quod a Prienio

propositum tantopere collaudavit Ritschelius et cupide arripuerunt Keckius ac Dindorfius, quia multo fortiora epitheta *ἐχθροξένοις* et *θεῶν ἀμνήμοσιν* paulo ante praecedunt, probari nullo pacto potest. quid plura? pro *ἐκδίκως* huc asciscendum illud quod ex Hesychio supra attulimus *εὐτυκῶς· ῥᾳδίως καὶ τὰ ὅμοια* quae notio huic loco admodum accommodata est. hoc enim dicit Eteocles facile fieri posse ut in expugnanda urbe vir probus una cum improbis eisdem retibus capiatur. constructionem huius enuntiati sic recte explicavit Hermannus: *ἢ ξὺν πολίταις ἀνδράσιν ἐχθροξένοις τε καὶ θεῶν ἀμνήμοσιν, δίκαιος ὤν, ἐδάμη θεοῦ μάστιγι πληγείς, ταὐτοῦ αὐτοῖς κυρήσας ἀγρεύματος.* quod moneo contra Keckium qui *ξύν* praepositionem cum participio *ὢν* coniungere maluit. *εὐτυκῶς* autem quod conieci etiam a compositione antithetica commendationem habet: hac enim vocula acerbissime respondere Eteoclem ad superba nuntii verba *ἀσπίδ' εὐτύκων νομὸν πάγχαλκον* v. 571 quae item corrupta emendavimus apertum est. en habes comparationem vere Aeschyleam cuius singula membra dici vix potest quam accurate concinant: 1) *εὐσεβὴς ἀνήρ* = *δίκαιος ὢν* 2) *ναύταισι θούροις καὶ πανουργίας τύποις* = *πολίταις ἐχθροξένοις τε καὶ θεῶν ἀμνήμοσιν* 3) *ξυνεισβὰς πλοῖον* = *ταὐτοῦ κυρήσας ἀργεύματος* 4) *ὄλωλεν ἀνδρῶν σὺν θεοπτύστῳ γένει* = *πληγεὶς θεοῦ μάστιγι παγκοίνῳ 'δάμη*. quae quamquam etiam cum periodo antithetica et externa specie et argumento plane congruere supra vidimus, tamen nescio quid deesse videbatur Keckio lacunam cum Ritschelio statuenti post v. 584: quam quidem lacunam ut reiciamus cum multa alia quae iam commonstravimus suadent tum aequabilitas huius et quae proxime sequitur periodi quarum utraque denos versus complectitur v. 580—590 = 590—600.

V. 590 *οὗτος δ' ὁ μάντις, υἱὸν Οἰκλέους λέγω, | σώφρων, δίκαιος, ἀγαθὸς, εὐσεβὴς ἀνήρ, | μέγας προφήτης κτλ.* sequitur altera X versuum periodus in qua Ritschelius primum *οὗτος δ'* antiquam manum cod. Med. secutus in *οὕτως* mutavit idque probaverunt Keckius et Dindorfius. sed hac mutatione facile carere nunc possumus postquam ipsam comparationem eis qui praecedunt versibus absolutam esse ostendimus. rectissime igitur se habet *οὗτος* addita *δ'* particula qua post absolutam comparationem continuari responsum Eteoclis significatur. plus etiam vitii in proximo versu indagasse sibi visus est Ritschelius qui totum versum propter epitheta ista quibus cumulatur Amphiaraus pro assuto panno habuit. Keckius vero in solo *ἀγαθός* epitheto quod etiam Ritschelium potissimum torserat haesitans versum sic scripsit: *σώφρων γε μήν, δίκαιος, εὐσεβὴς ἀνήρ.* ergo quod in hac brevi quidem sed accurata Amphiarai descriptione gravissimum erat omisit et pro fortissimo duce qualem manifesto Amphiaraum descripsit poëta veluti v. 570 *μαχώμεθ'· οὐκ ἄτιμον ἐλπίζω μόρον* v. 573 *οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει* et v. 597 *οὐχ ὡς ἄθυμος, οὐδὲ λήματος κάκῃ* finxit sapientem iustum et pium magno opinor ipsius Amphiarai detrimento. ceterum optime locum pridem

explicavərat Schuetzius cuius haec verba: ,admirabilis in his est verborum delectus. primum laudes Amphiarai cumulantur hisque singulis opponuntur sociorum eius vituperia. adiectivis δίκαιος et εὐσεβής respondet in oppositione ἀνοσίοισι: ad ἀγαθός quod hoc loco fortem designat refertur θρασυστόμοισιν: denique vocabulo σώφρων opponitur φρενῶν βίᾳ.' sed φρενῶν βίᾳ quum invito animo significet, ad τείνουσι referri cum Ritschelio nullo modo potest. igitur aut ad συμμιγείς cum Hermanno referendum est aut quod malim pro φρενῶν βίᾳ scribendum φρενῶν δίχα i. e. absque mente = temere. hoc demum convenit Argivis (τείνουσι πομπήν) quibus aptissime sapiens (σώφρων) Amphiaraus opponitur. qua autem in re illa mentis inopia Argivorum cernatur, ex eis quae sequuntur elucet. τείνουσι πομπήν est iter tendere, expeditionem vel pompam facere. sed quo consilio illam facere dicuntur Argivi? profecto ad expugnandas Thebas v. 594 τὴν μακρὰν πόλιν μολεῖν. μακρὰ πόλις idem est hoc loco quod ἄκρα πόλις quae significatio vocis satis usitata est. sic demum intellegitur quid sibi velit ξυγκαθελκυσθήσεται verbum quo Eteocles significat una cum sceleratis sociis ex urbe deorsum deiectum iri Amphiaraum. atqui pro πόλιν codex Med. habet πάλιν. sed hoc etiamsi in centum optimis vetustissimisque membranis extaret, non probarem: non enim de reditu aut do fuga hic sermo est sed quod dixi de expugnandis Thebis. quam sententiam etiam Keckius assequi voluit parum probabili coniectura sua: τήνδ' ἄκραν παλαιμονεῖν. totum vero versum nimirum ut obscurum et ob id ipsum sibi molestum more suo expulit Dindorfius. superest ut dicatur de ratione horum versuum antithetica quae cum in numero versuum externaque compositione de qua supra diximus tum etiam in singularum vocum vel repetitione vel oppositione cernitur: eiusmodi est v. 590 μάντις et v. 550. 569 μάντιν, μάντις. verba autem υἱὸν Οἰκλέους λέγω eo consilio addit Eteocles ut imminuat vim eorum quae nuntius dicit v. 550 μάντιν Διός et v. 560 δῖον στόμα si quidem recte manum nostram his locis adhibuimus. eodem spectat v. 599 θεσφάτοισι Λοξίου et v. 595 Διὸς θέλοντος. antitheticis autem addenda haec v. 593 φρενῶν δίχα (pro βίᾳ) et v. 574 διὰ φρενός, v. 594 πομπήν et v. 577 πέμπειν, v. 594 πόλιν et v. 563 πόλιν et v. 568 ubi eandem vocem ex coniectura reposuimus. sed de his et de antithetica ratione vocum ἀγαθός v. 591 συμμιγείς v. 592 θρασυστόμοισι v. 593 et καρπός v. 599 supra iam dictum est. quae omnia si quis curiosius quam fructuosius a nobis conquisita esse dicat, eum reputare velim hac demum accuratissima argumentorum singularumque dictionum utriusque sermonis responsione compositionem antitheticam omnino probabilem fieri, quae si ad solum numerum versuum externamque sermonum formam spectaret, inutile et molestum Aeschyli inventum esset.

V. 600 φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια. hoc versu transitum parari ad ea quae sequuntur et pro φιλεῖ scribendum esse φιλῶ supra demonstravimus. nunc addo

primam verbi φιλῶ personam etiam propter antitheticas formas πιανῶ v. 568 et ἐλπίζω v. 570 commendabilem fieri eodemque pertinere etiam δοκῶ formam v. 596. ab orationis vero structura totoque habitu componi cum illo versu potest tamquam antitheticus v. 573 οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει quum uterque ad γνώμης similitudinem prope accedat. sed multo sane turpior naevus qui nescio quomodo omnium criticorum acumen effugit vicino versui 602 insedit: ἐχθρόξενον πυλωρὸν ἀντιτάξομεν. ergo idem quod paulo ante v. 587 summa indignatione ipsis Argivis opprobrio verterat Eteocles ἐχθροξένους eos dicens, etiam ad Lasthenem Thebanorum ducem accommodasse illum censebimus? nunquam sic mihi crede desipuit Aeschylus. de emendandi autem ratione parum liquet: dicam tamen quid mihi iterum iterumque cogitanti recogitantique in mentem venerit. vox πυλωρός sapere videtur εἰρωνείαν non alienam a regia dignitate Eteoclis qui superbientes duces quales describit nuntius aliquotiens ridet et rodit suos duces ab omni iactatione alienos opponens uti v. 391 στυγοῦντ' ὑπέρφρονας λόγους v. 424 κυμαίνοντ' ἔπη v. 454 κόμπον ἐν χεροῖν ἔχων v. 532 ἀνοσίοις κομπάσμασιν et v. 535 ἀνὴρ ἄκομπος. quo in genere quam ipse sequatur rationem eo quem emendavimus v. 600 φιλῶ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια dilucide exposuit. verborum igitur pompam qua fere uti solet nuntius aspernans Eteocles haud raro ad εἰρωνείαν delabitur per quam nescio an etiam hoc de quo disputamus loco Lasthenem dicat Amphiarao hosti fore ξένον πυλωρόν i. e. hospitem portas custodientem (non aperientem) respiciens quidem verba paulo ante dicta v. 596 δοκῶ μὲν οὖν σφε μηδὲ προσβαλεῖν πύλαις. quocirca legendum arbitror: ἐχθρῷ ξένον πυλωρὸν ἀντιτάξομεν in quibus acumen Aeschyleum facile agnoscas. iam sequitur paulo copiosior narratio de animi corporisque dotibus Lasthenis v. 603 γέροντα τὸν νοῦν, σάρκα δ' ἡβῶσαν φύει, ubi φύει ex scriptura φύσει quam praeter Mediceum etiam aliquot alii libri praebent eruendum et pro vulgata scriptura φέρει reponendum esse recte coniecerat Hermannus. igitur postquam γέροντα τὸν νοῦν Lasthenem dixit Aeschylus, pergit immutata paululum orationis constructione σάρκα δ' ἡβῶσαν φύει pro σάρκα δ' ἡβῶσαν φύοντα. sed haec summatim de corpore dicta accuratius proximis duobus versibus persequitur poëta ποδῶκες ὄμμα, χεῖρα δ' οὐ βραδύνεται | παρ' ἀσπίδος γυμνωθὲν ἁρπάσαι δόρυ. ad verba ποδῶκες ὄμμα si idem φύει suppleveris, legitimum habebis asyndeton quod in omni epexegesi locum habere constat. unde efficitur etiam χεῖρα ad φύει referendum scribendumque esse χεῖρά θ' ἣ οὐ βραδύνεται κτλ. quo enuntiato relativo item pro attributo variandae orationis causa posito simul maiore vi effertur manuum celeritas et dexteritas qua excellentem facit Lasthenem suum Eteocles. ut prorsus a vero aberrasse appareat Keckium qui hanc versuum illorum speciem proposuit: γέροντα τὸν νοῦν, σάρκα δ' ἡβῶσαν φθάσει | ποδῶκες ὄμμα, χεῖρα δ' οὐ βραδύνεται κτλ. nec minus Dindorfium qui etiam hic violenter abscisso v. 604 gra-

explicaverat Schuetzius cuius haec verba: ,admirabilis in his est verborum delectus. primum laudes Amphiarai cumulantur hisque singulis opponuntur sociorum eius vituperia. adiectivis *δίκαιος* et *εὐσεβής* respondet in oppositione *ἀνοσίοισι:* ad *ἀγαθός* quod hoc loco fortem designat refertur *θρασυστόμοισιν:* denique vocabulo *σώφρων* opponitur *φρενῶν βίᾳ.*' sed *φρενῶν βίᾳ* quum invito animo significet, ad *τείνουσι* referri cum Ritschelio nullo modo potest. igitur aut ad *συμμιγείς* cum Hermanno referendum est aut quod malim pro *φρενῶν βίᾳ* scribendum *φρενῶν δίχα* i. e. absque mente = temere. hoc demum convenit Argivis (*τείνουσι πομπήν*) quibus aptissime sapiens (*σώφρων*) Amphiaraus opponitur. qua autem in re illa mentis inopia Argivorum cernatur, ex eis quae sequuntur elucet. *τείνουσι πομπήν* est iter tendere, expeditionem vel pompam facere. sed quo consilio illam facere dicuntur Argivi? profecto ad expugnandas Thebas v. 594 *τὴν μακρὰν πόλιν μολεῖν. μακρὰ πόλις* idem est hoc loco quod *ἄκρα πόλις* quae significatio vocis satis usitata est. sic demum intellegitur quid sibi velit *ξυγκαθελκυσθήσεται* verbum quo Eteocles significat una cum sceleratis sociis ex urbe deorsum deiectum iri Amphiaraum. atqui pro *πόλιν* codex Med. habet *πάλιν.* sed hoc etiamsi in centum optimis vetustissimisque membranis extaret, non probarem: non enim de reditu aut do fuga hic sermo est sed quod dixi de expugnandis Thebis. quam sententiam etiam Keckius assequi voluit parum probabili coniectura sua: *τήνδ' ἄκραν παλαιμονεῖν.* totum vero versum nimirum ut obscurum et ob id ipsum sibi molestum more suo expulit Dindorfius. superest ut dicatur de ratione horum versuum antithetica quae cum in numero versuum externaque compositione de qua supra diximus tum etiam in singularum vocum vel repetitione vel oppositione cernitur: eiusmodi est v. 590 *μάντις* et v. 550. 569 *μάντιν, μάντις.* verba autem *υἱὸν Οἰκλέους λέγω* eo consilio addit Eteocles ut imminuat vim eorum quae nuntius dicit v. 550 *μάντιν Διός* et v. 560 *δῖον στόμα* si quidem recte manum nostram his locis adhibuimus. eodem spectat v. 599 *θεσφάτοισι Λοξίου* et v. 595 *Διὸς θέλοντος.* antitheticis autem addenda haec v. 593 *φρενῶν δίχα* (pro *βίᾳ*) et v. 574 *διὰ φρενός,* v. 594 *πομπήν* et v. 577 *πέμπειν,* v. 594 *πόλιν* et v. 563 *πόλιν* et v. 568 ubi eandem vocem ex coniectura reposuimus. sed de his et de antithetica ratione vocum *ἀγαθός* v. 591 *συμμιγείς* v. 592 *θρασυστόμοισι* v. 593 et *καρπός* v. 599 supra iam dictum est. quae omnia si quis curiosius quam fructuosius a nobis conquisita esse dicat, eum reputare velim hac demum accuratissima argumentorum singularumque dictionum utriusque sermonis responsione compositionem antitheticam omnino probabilem fieri, quae si ad solum numerum versuum externamque sermonum formam spectaret, inutile et molestum Aeschyli inventum esset.

V. 600 *φιλεῖ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια.* hoc versu transitum parari ad ea quae sequuntur et pro *φιλεῖ* scribendum esse *φιλῶ* supra demonstravimus. nunc addo

primam verbi *φιλῶ* personam etiam propter antitheticas formas *πιανῶ* v. 568 et *ἐλπίζω* v. 570 commendabilem fieri eodemque pertinere etiam *δοκῶ* formam v. 596. ab orationis vero structura totoque habitu componi cum illo versu potest tamquam antitheticus v. 573 *οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει* quum uterque ad *γνώμης* similitudinem prope accedat. sed multo sane turpior naevus qui nescio quomodo omnium criticorum acumen effugit vicino versui 602 insedit: *ἐχθρόξενον πυλωρὸν ἀντιτάξομεν.* ergo idem quod paulo ante v. 587 summa indignatione ipsis Argivis opprobrio verterat Eteocles *ἐχθροξένους* eos dicens, etiam ad Lasthenem Thebanorum ducem accommodasse illum censebimus? nunquam sic mihi crede desipuit Aeschylus. de emendandi autem ratione parum liquet: dicam tamen quid mihi iterum iterumque cogitanti recogitantique in mentem venerit. vox *πυλωρός* sapere videtur *εἰρωνείαν* non alienam a regia dignitate Eteoclis qui superbientes duces quales describit nuntius aliquotiens ridet et rodit suos duces ab omni iactatione alienos opponens uti v. 391 *στυγοῦντ' ὑπέρφρονας λόγους* v. 424 *κυμαίνοντ' ἔπη* v. 454 *κόμπον ἐν χεροῖν ἔχων* v. 532 *ἀνοσίοις κομπάσμασιν* et v. 535 *ἀνὴρ ἄκομπος.* quo in genere quam ipse sequatur rationem eo quem emendavimus v. 600 *φιλῶ δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια* dilucide exposuit. verborum igitur pompam qua fere uti solet nuntius aspernans Eteocles haud raro ad *εἰρωνείαν* delabitur per quam nescio an etiam hoc de quo disputamus loco Lasthenem dicat Amphiarao hosti fore *ξένον πυλωρόν* i. e. hospitem portas custodientem (non aperientem) respiciens quidem verba paulo ante dicta v. 596 *δοκῶ μὲν οὖν σφε μηδὲ προσβαλεῖν πύλαις.* quocirca legendum arbitror: *ἐχθρῷ ξένον πυλωρὸν ἀντιτάξομεν* in quibus acumen Aeschyleum facile agnoscas. iam sequitur paulo copiosior narratio de animi corporisque dotibus Lasthenis v. 603 *γέροντα τὸν νοῦν, σάρκα δ' ἡβῶσαν φύει,* ubi *φύει* ex scriptura *φύσει* quam praeter Mediceum etiam aliquot alii libri praebent eruendum et pro vulgata scriptura *φέρει* reponendum esse recte coniecerat Hermannus. igitur postquam *γέροντα τὸν νοῦν* Lasthenem dixit Aeschylus, pergit immutata paululum orationis constructione *σάρκα δ' ἡβῶσαν φύει* pro *σάρκα δ' ἡβῶσαν φύοντα.* sed haec summatim de corpore dicta accuratius proximis duobus versibus persequitur poëta *ποδώκες ὄμμα, χεῖρα δ' οὐ βραδύνεται | παρ' ἀσπίδος γυμνωθὲν ἁρπάσαι δόρυ.* ad verba *ποδώκες ὄμμα* si idem *φύει* suppleveris, legitimum habebis asyndeton quod in omni epexegesi locum habere constat. unde efficitur etiam *χεῖρα* ad *φύει* referendum scribendumque esse *χεῖρά θ' ἣ οὐ βραδύνεται κτλ.* quo enuntiato relativo item pro attributo variandae orationis causa posito simul maiore vi effertur manuum celeritas et dexteritas qua excellentem facit Lasthenem suum Eteocles. ut prorsus a vero aberrasse appareat Keckium qui hanc versuum illorum speciem proposuit: *γέροντα τὸν νοῦν, σάρκα δ' ἡβῶσαν φθάσει | ποδώκες ὄμμα, χεῖρα δ' οὐ βραδύνεται κτλ.* nec minus Dindorfium qui etiam hic violenter abscisso v. 604 gra-

vissimum vulnus infligere bono Aeschylo ausus est. qui autem usus sit huius loci ad emendandum locum antitheticum (v. 571), supra iam tetigimus, ubi reiciendam esse diximus coniecturam *εὐκήλως ἔχων* quippe quae apertissime cum hoc loco qui est illi quasi antitheticus pugnet et ob id ipsum artem Aeschyleam plane evertat. denique nullibi manifestiora apparere compositionis antitheticae vestigia quam extremo utriusque sermonis versu item supra dictum est.

Accipe nunc textum utriusque sermonis secundum rationem antitheticam pro virili parte a nobis emendatum mementoque asteriscum eis locis appictum esse quos ipsi coniectura temptare ausi sumus:

ΑΓΓΕΛΟΣ.

ἕκτον λέγοιμ' ἂν ἄνδρα σωφρονέστατον
*ἀλκήν τ' ἄριστον, μάντιν Ἀμφιάρεων Διός**·
Ὁμολωΐσιν δὲ πρὸς πύλαις τεταγμένος
κακοῖσι βάζει πολλὰ Τυδέως βίαν,
τὸν ἀνδροφόντην, τὸν πόλεως ταράκτορα,
*μαστίκτορ'** *ἄρεως** *κακοῦ** *διδάσκαλον,*
Ἐρινύος λητῆρα, πρόσπολον Φόνου,
κακῶν τ' Ἀδράστῳ τῶνδε βουλευτήριον·
*καὶ τὸν σὸν αὖθις πρόσμορον** *συλλήπτορα**
*ἐξυπτιάζοντ'** *ὄνομα Πολυνείκους κλύειν,**
*δυσεκτέλεστον** *τοὔνομ' ἐνδατούμενος,*
*καλεῖ. λέγει δὲ τοῦτ' ἔπος δῖον** *στόμα·*
ἦ τοῖον ἔργον καὶ θεοῖσι προσφιλές,
καλόν τ' ἀκοῦσαι καὶ λέγειν μεθυστέροις,
πόλιν πατρῴαν καὶ θεοὺς τοὺς ἐγγενεῖς
πορθεῖν, στράτευμ' ἐπακτὸν ἐμβεβληκότα.
*κηρός** *τε πηγὴν τίς κατασβέσει δίκη;*
πατρίς τε γαῖα, σῆς ὑπὸ σπουδῆς δορὶ
ἁλοῦσα, πῶς σοι ξύμμαχος γενήσεται;
*ἔγωγε μὲν δὴ τήνδε πιανῶ πόλιν,**
μάντις κεκευθὼς πολεμίας ὑπὸ χθονός.
μαχώμεθ'· οὐκ ἄτιμον ἐλπίζω μόρον.
*τοιαῦθ' ὁ μάντις ἀσπίδ' εὐτύκων** *νομὸν**
*πάγχαλκον ηὔδα· σῆμα δ' οὐκ ἐπῆν πέριξ.**
οὐ γὰρ δοκεῖν ἄριστος, ἀλλ' εἶναι θέλει,

ΕΤΕΟΚΛΗΣ.

φεῦ τοῦ ξυναλλάσσοντος ὄρνιθος βροτοῖς
δίκαιον ἄνδρα τοῖσι δυσσεβεστάτοις.
ἐν παντὶ πράγει δ' ἔσθ' ὁμιλίας κακῆς
κάκιον οὐδέν, καρπὸς οὐ κομιστέος
*ἄτης ἄρουραν** *θάνατος** *ἐκκαρπίζεται·*
ἢ γὰρ ξυνεισβὰς πλοῖον εὐσεβὴς ἀνὴρ
*ναύταισι θούροις** *καὶ πανουργίας** *τύποις**
ὄλωλεν ἀνδρῶν σὺν θεοπτύστῳ γένει,
ἢ ξὺν πολίταις ἀνδράσιν, δίκαιος ὤν,
ἐχθροξένοις τε καὶ θεῶν ἀμνήμοσιν,
*ταὐτοῦ κυρήσας εὐτυκῶς** *ἀγρεύματος,*
πληγεὶς θεοῦ μάστιγι παγκοίνῳ 'δάμη.
οὗτος δ' ὁ μάντις, υἱὸν Οἰκλέους λέγω,
σώφρων, δίκαιος, ἀγαθός, εὐσεβὴς ἀνήρ,
μέγας προφήτης, ἀνοσίοισι συμμιγεὶς
*θρασυστόμοισιν ἀνδράσιν φρενῶν δίχα**
*τείνουσι πομπὴν τὴν μακρὰν πόλιν** *μολεῖν,*
Διὸς θέλοντος ξυγκαθελκυσθήσεται.
δοκῶ μὲν οὖν σφε μηδὲ προσβαλεῖν πύλαις,
οὐχ ὡς ἄθυμος, οὐδὲ λήματος κάκῃ,
ἀλλ' οἶδεν, ὥς σφε χρὴ τελευτῆσαι μάχῃ,
εἰ καρπὸς ἔσται θεσφάτοισι Λοξίου.
*φιλῶ** *δὲ σιγᾶν ἢ λέγειν τὰ καίρια.*
ὅμως δ' ἐπ' αὐτῷ φῶτα, Λασθένους βίαν,
*ἐχθρῷ** *ξένον πυλωρὸν ἀντιτάξομεν,*

βαθεῖαν ἄλοκα διὰ φρενὸς καρπούμενος,
ἐξ ἧς τὰ κεδνὰ βλαστάνει βουλεύματα.
τούτῳ σοφούς τε κἀγαθοὺς ἀντηρέτας
πέμπειν ἐπαινῶ· δεινὸς ὃς θεοὺς σέβει.

γέροντα τὸν νοῦν, σάρκα δ' ἡβῶσαν φύει,
*ποδῶκες ὄμμα, χεῖρά θ' ἥ** *οὐ βραδύνεται*
παρ' ἀσπίδος γυμνωθὲν ἁρπάσαι δόρυ.
θεοῦ δὲ δῶρόν ἐστιν εὐτυχεῖν βροτούς.

Vides quantum in emendatione Aeschyli etiamnunc a criticis*) reliquum factum sit: hi enim quos quummaxime tractavimus versus numero LVIII plus XX locis manum nostram experti sunt. sed hanc emendandi audaciam sat modicam esse patet prae incredibili eorum criticorum licentia qui ubique interpolationes lacunas traiectiones in promptu habentes mirifice delectari his artificiis videntur. qualibus artificiis hoc certe sermonum pari quod impigro labore ad artem elegantiamque Aeschyleam revocare studuimus ne semel quidem locum dari potuisse vidimus. unde tamen neminem opinor cupidius callidiusve coniecturam facturum de incorrupta quadam textus Aeschylei integritate, tamquam hic scriptor solus communem omnium veterum scriptorum labem prorsus effugerit omninoque liber sit ab eis corruptelarum generibus quae interpolationibus lacunis traiectionibus continentur: id quod vereor ut probabiliter demonstrari possit. immo vero gravium turbarum vestigia hoc ipso diverbio satis manifesta comparent cuius nonnulla sermonum paria valde lacera in codicibus extant: veluti tertium par habet XV versus nuntii IX Eteoclis, quartum XV nuntii XX Eteoclis, quintum XXIV nuntii XIII Eteoclis. huc accedit infracta manca et hiulca oratio qualem haud raro in hac parte diverbii inveniri acutissime pervidit Ritschelius. in his igitur sermonum paribus accedente etiam compositionis antitheticae probabilitate summa textum Aeschyleum vel madore vel carie codicis gravem labem contraxisse ne cautissimus quidem criticus negare poterit. quamquam labem istam ad alia quoque sermonum paria praeter tria illa pertinuisse quae est plurimorum criticorum opinio minime concesserim. de sexto quidem pari quid sentiam, haec ipsa disputatio docet. de septimo explicatius nuper dixi annal. philol. vol. LXXXI. p. 694 quod quidem par secundum hanc formulam $3. 8. 8. 3 = 3. 8. 8. 3 + 2$ compositum est. duos enim ultimos versus clausulam totius diverbii efficere et ad similitudinem epodi additos esse puto similiter atque primos duos diverbii versus 356. 357 proodi vicem tenere probabiliter coniecerat Ritschelius. restant duo sermonum paria primum et secundum quorum compositionem antitheticam simplicissimae formulae $2 + 10. 10 = 10. 10$ et $10. 5 = 10. 5$

---

*) Seiunximus omnino ab hac disputatione futilissima commenta eius viri qui praeclaro Ritschelii invento quod communi consensu suo comprobarunt critici de Aeschylo optime meriti ad indagandam summi poëtae tragici artem uti nesciit. coniecturae vero quas proposuit parum dignae videntur eo critico qui tractationem Aeschyli *κατὰ τὸν μέγαν τρόπον* professus est.

ostendunt. sapienter igitur poëta instituit quod longiora systemata quo facilius symmetrica eorum compositio percipi auribus posset in aequabiles periodos divisit: quas tamen rursus in congruos articulos traiectione versuum aut alio quodam artificio dividere nescio an inutilis et irritus labor fuerit: quem frustra nuper suscepit ingeniosissimus ille criticus Vesontinus annal. philol. vol. LXXXIII p. 385 vel minimas periodorum particulas artificiosis formulis suis quasi quibusdam compagibus coagmentans. sed totius diverbii tractatio quum amplius sibi spatium poscat, antitheticam illius compositionem nunc quidem extremis ut aiunt digitis attigisse sufficiat.

Scribebam CONICII m. Iun. a. MDCCCLXII.